

УДК 631.1:330.322:502.131.1

О. П. Зоря,

д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму,
Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5916-4689>

І. О. Яснолоб,

к. е. н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права,
Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3826-8745>

О. А. Будніков,

аспірант, Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-2822-8807>

Б. С. Вебер,

аспірант, Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-1552-9884>

М. І. Тесля,

студент, Полтавський державний аграрний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-8375-3912>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.20.82

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВПЛИВУ ESG-ФАКТОРІВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ

O. Zoria,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Finance,
Economic Research and Tourism, Poltava State Agrarian University

I. Yasnolob,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Entrepreneurship
and Law, Poltava State Agrarian University

O. Budnikov,

Postgraduate Student, Poltava State Agrarian University

B. Veber,

Postgraduate Student, Poltava State Agrarian University

M. Teslia,

Student, Poltava State Agrarian University

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE IMPACT OF ESG FACTORS ON THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF AGRIBUSINESS ENTERPRISES

У статті розроблено теоретико-методичні підходи до оцінки впливу ESG-факторів на інвестиційну привабливість підприємств агробізнесу. Визначено, що інвестиційну привабливість агробізнесу доцільно трактувати як системну, багатовимірну характеристику, що поєднує якісні та кількісні індикатори й безпосередньо пов'язана з економічною ефективністю підприємства та здатністю створювати вартість. Зазначається, що ESG-концепція — це сукупність правил і управлінських практик, які сприяють сталому розвитку бізнесу. Попри те, що реалізація напрямів сталого розвитку потребує значних капіталовкладень, ESG-фактори формують для агробізнесу довгострокові вигоди. Дослідження показують наявність позитивного зв'язку між ESG-інвестиціями та фінансовими показниками. Результатом аналізу та впровадження ESG-факторів у систему оцінки інвестиційної привабливості підприємств агробізнесу є формування системи кількісних та якісних показників, які відображають фінансовий стан підприємства та сферу соціальної відповідальності. Встановлено, що оцінка ризиків проекту, витрати, рентабельність необхідні керівництву підприємств агробізнесу для вирішення управлінських завдань.

The article develops theoretical and methodological approaches to assessing the impact of ESG factors on the investment attractiveness of agribusiness enterprises. It is determined that the investment attractiveness of agribusiness should be interpreted as a systemic, multidimensional characteristic that combines qualitative and quantitative indicators and is directly related to the economic efficiency of the enterprise and the ability to create value. It is noted that the ESG concept is a set of rules and management practices that contribute to the sustainable development of business. Its implementation forms a positive business reputation and a favorable image as an important intangible asset that affects the investment attractiveness, cost of capital and market valuation of the business. Despite the fact that the implementation of sustainable development directions requires significant capital investments, ESG factors generate long-term benefits for agribusiness. Companies that integrate ESG principles into corporate strategies gain tangible competitive advantages: consumer and partner trust increases, business reputation improves, customer satisfaction and staff loyalty increase, results stabilize and cash flow volatility decreases. Studies show a positive relationship between ESG investments and financial indicators. The result of the analysis and implementation of ESG factors in the system for assessing the investment attractiveness of agribusiness enterprises is the formation of a system of quantitative and qualitative indicators that reflect the financial condition of the enterprise and the sphere of social responsibility. It has been established that the assessment of project risks, costs, and profitability is necessary for the management of agribusiness enterprises to solve management tasks. The use of probabilistic methods, simulation modeling in combination with the calculation of financial indicators and economic analysis allows us to form a methodology that allows us to assess the investment attractiveness of agribusiness enterprises based on an integral indicator and take into account the influence of intangible assets.

Ключові слова: ESG, сталий розвиток, підприємство, ризики, управління, ефективність, інвестиційна привабливість.

Key words: ESG, sustainable development, enterprise, risks, management, efficiency, investment attractiveness.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сталий розвиток бізнесу, в тому числі аграрного, сьогодні є однією з найактуальніших науково-практичних площин. Поштовхом до цього стало ухвалення Генеральною Асамблеєю ООН у 2015 році Порядку денного у сфері сталого розвитку до 2030 року, який містить 17 взаємопов'язаних Цілей сталого розвитку. Ці цілі задають глобальні орієнтири суспільного поступу до 2030 р. та спрямовані на збалансування трьох вимірів розвитку: економічного, соціального й екологічного. На рівні суб'єктів господарювання практична імплементація та вимірюваність цих орієнтирів забезпечуються ESG-підходом, який дає змогу об'єктивніше оцінювати результативність компаній у вимірах охорони довкілля (E), соціальної відповідальності (S) та корпоративного управління (G). ESG передбачає використання системи якісних і кількісних індикаторів, формування нефінансової (сталої) звітності, порівнюваність результатів у динаміці та між компаніями, а також ув'язку показників зі стратегічними ризиками та вартістю капіталу.

Оцінювання екологічних і соціальних аспектів діяльності почало активно поширюватися ще на початку ХХІ ст. у межах концепції корпоративної соціальної відповідальності. Проте, ця концепція функціонувала здебільшого як добровільна модель саморегулювання і не забезпечувала уніфікованих, формалізованих критеріїв вимірювання, аудиту та зіставності результатів. Саме тому в сучасних умовах корпоративна соціальна відповідальність розглядається як складова ширшої ESG-парадигми, яка доповнює соціально-екологічний вимір вимогами до якості корпоративного управління, прозорості, підзвітності та управління ризиками.

Отже, перехід від декларативних практик корпоративної соціальної відповідальності до вимірюваних ESG-підходів є логічною відповіддю бізнесу на Цілі сталого розвитку і очікування інвесторів та регуляторів: він уможливує обґрунтовану оцінку впливів компаній, інтеграцію сталості у корпоративну стратегію, доступ до "зеленого" фінансування та підвищення конкурентоспроможності на внутрішніх і зовнішніх ринках. Для України, з огляду на курс євроінтеграції та запит на прозорість, це питання набуває особливої ваги.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-методичні підходи до оцінки впливу ESG-факторів на інвестиційну привабливість підприємств агробізнесу досліджувались і висвітлені у роботах багатьох сучасних дослідників. Значний науковий доробок у розгляд і наукове осмислення цього питання зробили: Васильчук І. [1], Грищенко А. [14], Дорошенко Г. [3], Дуан І. [2], Іванченков В. [5], Калініченко А. [3], Кононенко Я. [3], Кучеренко В. [10], Лагодієнко О. [6, 7], Лакас В. [8], Леус Д. [9], Лобуцько А. [13], Лукаш С. [2], Полінкевич О. [10], Пшенична М. [11], Соколов А. [1], Сукрушева Г. [3], Тернова І. [3], Третяк А. [13], Тринчук В. [10], Тюріна А. [14] та інші. На основі аналізу публікацій вищезазначених авторів, ми вважаємо, що проблеми впливу сучасних ESG-факторів на інвестиційну привабливість підприємств агробізнесу досліджені досить широко, проте недостатньо, що потребує подальших наукових розвідок у даному напрямі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

В умовах вираженої макроекономічної та геополітичної нестабільності концепцію сталого розвитку нерідко піддають критиці з огляду на її узгодженість із першочерговими завданнями бізнесу та необхідністю зберігати економічну ефективність. Для аграрного виробництва це особливо відчутно: висока волатильність цін на зерно та молоко, коливання вартості пального й добрив, кліматичні шоки (посухи, зливи, заморозки), розриви логістики й зростання страхових премій підштовхують підприємства до короткострокової тактики "ліквідність насамперед", тоді як інвестиції у сталі практики сприймаються як додатковий тягар. Водночас, попри те, що реалізація напрямів сталого розвитку потребує значних капіталовкладень (зрошення та водозбереження, енергоефективність, біогаз і утилізація відходів, точне землеробство, сертифікації сталості, програми безпеки праці та прозорого управління), ESG-фактори формують для агробізнесу довгострокові вигоди: підвищення і стабілізацію врожайності, зменшення витрат ресурсів на одиницю продукції, зниження технологічних і регуляторних ризиків, доступ до "зеленого" фінансування (sustainability-linked кредити, "зелені" облігації), потенційне здешевлення капіталу (WACC), премії в ціні за сертифіковану продукцію та розширення доступу до ек-

спортних ринків завдяки вимогам простежуваності й відповідності стандартам. Саме на стику цих аргументів і виникає широке поле наукових дискусій: як коректно виміряти економічний ефект від ESG для аграрного підприємства; які індикатори (економічні, екологічні, соціальні, управлінські) слід включати в модель оцінювання; як урахувати ризики кліматичної мінливості, деградації ґрунтів і вододефіциту; якою має бути оптимальна комбінація інвестицій у адаптацію та декарбонізацію; яким чином відрізнити реальний вплив від "greenwashing".

Таким чином, в умовах підвищеної значимості аграрної сфери економіки розробка теоретико-методичні підходи до оцінки впливу найбільш істотних ESG-факторів на інвестиційну привабливість підприємств агробізнесу і практична апробація у наших дослідженнях будуть спрямовані на специфіку аграрної сфери, незважаючи на значущість та застосовність пропонованих підходів для вітчизняних підприємств будь-яких галузей реального сектору економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У сучасній науковій літературі й досі немає загальновизнаного універсального підходу до визначення інвестиційної привабливості підприємств та єдиної системи критеріїв і показників, що її описують. Для аграрного виробництва ця проблема навіть гостріша через специфіку галузі: сезонність і біологічні цикли, висока цінова волатильність, кліматичні та епізоотичні ризики, залежність від державної підтримки, земельні та логістичні обмеження, а також екологічні зовнішні ефекти. Тому інвестиційну привабливість агробізнесу доцільно трактувати як системну, багатовимірну характеристику, що поєднує якісні та кількісні індикатори й безпосередньо пов'язана з економічною ефективністю підприємства та здатністю створювати вартість. Поряд із класичними фінансовими показниками (ROE/ROA, маржинальність, ліквідність, леведедж, стабільність грошових потоків, WACC, EVA) слід урахувати галузеві метрики: урожайність і собівартість одиниці продукції, продуктивність тваринництва та конверсію корму, ефективність зберігання і логістики, структуру посівів та дотримання сівозмін, рівень страхового покриття ризиків, ступінь хеджування цін. Важливо оцінювати й нефінансові чинники, що впливають на доступ до капіталу та

Рис. 1. Характеристика ESG-факторів розвитку агробізнесу

Джерело: систематизовано авторами на основі [1–15].

ринки збуту: якість корпоративного управління, простежуваність ланцюгів постачання, наявність сертифікацій, інноваційність (точне землеробство, біоенергетика), екологічну результативність (стан ґрунтів, інтенсивність викидів на одиницю продукції) та соціальну відповідальність. З огляду на різну природу цих показників, практичні оцінки, на нашу думку, доцільно будувати як інтегральні індекси з прозорими вагами, нормуванням і галузевим бенчмаркінгом у динаміці, що дає змогу узгодити "якість" управління з "кількістю" фінансових результатів і коректно відобразити реальний інвестиційний потенціал аграрного підприємства.

У сучасних умовах гострої конкуренції та ринкової нестабільності підприємства мають шукати нові підходи й інструменти для розроблення та реалізації таких бізнес-стратегій, які відповідають поточним викликам і дозволяють бізнесу зберігати гнучкість.

Стратегію сталого розвитку вперше окреслено на Саміті Землі ООН у Ріо-де-Жанейро 1992 року. Її ідея полягає в тому, що розвиток підприємства має спиратися на етичні засади ведення бізнесу, дбайливе ставлення до довкілля та природних ресурсів, а також на соціально відповідальну поведінку щодо працівників, стейкхолдерів і суспільства загалом [4].

Між підходом сталого розвитку та ESG є важливі відмінності. Сталий розвиток — це широка концепція і світоглядна рамка, матеріалізована у 17 Цілях сталого розвитку ООН і заснована на принципах справедливості, збереження природного середовища та ресурсів,

цілісного (системного) мислення і настанови "мислити глобально — діяти локально". Натомість ESG — це практична площина, що показує, наскільки ефективно бізнес рухається до цих орієнтирів, і фіксується через нефінансову звітність, стандарти розкриття та рейтинги.

ESG-концепція — це сукупність правил і управлінських практик, які сприяють сталому розвитку бізнесу [3]. Її впровадження формує позитивну ділову репутацію та сприятливий імідж як важливий нематеріальний актив, що впливає на інвестиційну привабливість, вартість капіталу та ринкову оцінку бізнесу. Вплив ESG-факторів на агробізнес нерозривно пов'язаний із корпоративними ESG-ризиками (їх також називають ризиками сталого розвитку або нефінансовими ризиками). Єдиного універсального визначення немає, однак у цілому їх доцільно тлумачити як ризики негативного впливу поточних або потенційних екологічних, соціальних та управлінських чинників на діяльність компанії, її репутацію, доступ до капіталу та фінансові результати. В аграрному секторі це, зокрема, ризики посух і паводків, деградації ґрунтів і втрати родючості, дефіциту вологи, жорсткіших вимог до засобів захисту рослин, епізоотій, конфліктів щодо землекористування, трудової міграції та безпеки праці, непрозорості орендних відносин і ланцюгів постачання, а також регуляторних змін.

У сучасній практиці "соціалізація бізнесу" стає закономірною тенденцією: зрілі практики корпоративного управління змінюють підходи топ-менеджменту та стейкхолдерів до впливу на природне й соціальне середови-

Таблиця 1. Етапи оцінки інвестиційної привабливості підприємств агробізнесу з урахуванням ESG-факторів

Етап оцінки	Опис етапу	Показники
Вибір показників та побудова системи оцінки інвестиційної привабливості	Визначаються індикатори та коефіцієнти, інформаційна база, обґрунтовується методологія розрахунку та нормативні/бажані значення для конкретного підприємства	Традиційні показники інвестиційної привабливості (фінансові показники та коефіцієнти), показники діяльності підприємства на фондовому ринку (мультиплікатори, ринкова капіталізація), соціальні фактори (ефективність персоналу, відсоток виконання KPI та інші)
Експрес-аналіз інвестиційної привабливості	Аналіз фінансової та управлінської звітності із застосуванням вертикального та горизонтального аналізу, коефіцієнтів, трендового та факторного аналізу, побудова наочної картини фінансового стану	Динаміка, структура активів, пасивів, доходів та витрат, основні фінансові показники та коефіцієнти (ЕБІТДА, чистий прибуток, ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність та інші)
Детальний аналіз фінансової інвестиційної привабливості	Глибока та докладна аналітика та виявлення причинно-наслідкових зв'язків між показниками та факторами, що впливають на них, врахування галузевих факторів та коефіцієнтів	Кореляційний аналіз та статистичні показники, інтегральні індекси, оцінка впливу галузевих особливостей агробізнесу
Фінансова діагностика	Формування висновків про поточний фінансовий стан підприємства	Інтерпретація отриманих на попередньому етапі результатів аналізу
Розробка управлінських заходів	Прийняття рішень, формування майбутніх напрямів розвитку агробізнесу та його сегментів, методів залучення ресурсів, фінансове планування та прогнозування	Побудова прогнозних показників інвестиційної привабливості, інтелектуального та людського капіталу, фінансові моделі

Джерело: систематизовано авторами на основі [1–15].

ще поряд із фінансовими цілями та захистом прав інвесторів. Для аграрних підприємств це означає прозоре управління земельним банком, участь громад у прийнятті рішень, дотримання принципів доброчесності у закупівлях і контрактах із пайовиками та підрядниками.

Компанії, які інтегрують ESG-принципи в корпоративні стратегії, отримують відчутні конкурентні переваги: зростає довіра споживачів і партнерів, покращується ділова репутація, підвищується задоволеність клієнтів і лояльність персоналу, стабілізуються результати й зменшується волатильність грошових потоків. В аграрному бізнесі це також доступ до преміальних ринків, кращі умови фінансування, вигідніші умови страхування врожаю, а інколи — цінові премії за сертифіковану продукцію [14].

На рис. 1 представлена характеристика ESG-факторів, які впливають на розвиток агробізнесу у довгостроковій перспективі.

Наукові дослідження показують наявність позитивного зв'язку між ESG-інвестиціями та фінансовими показниками. На основі існуючих методик та підходів нами систематизовано та подано в табл. 1 ключові етапи оцінки інвестиційної привабливості. Вибір методів оцінки вартості визначається цілями ключових стейкхолдерів. Для інвестора основними фінансовими показниками є чистий прибуток, рентабельність, термін окупності.

Результатом аналізу та впровадження ESG-факторів у систему оцінки інвестиційної привабливості підприємств агробізнесу є формування системи кількісних та якісних показників, які відображають фінансовий стан підприємства та сферу соціальної відповідальності. Соціальні фактори взаємопов'язані з оцінкою інвестиційної привабливості та належать до факторів внутрішнього бізнес-середовища, оскільки використання ESG-принципів для соціальної сфери є зоною відповідальності підприємства та його

керівництва при прийнятті управлінських рішень.

Отже, оцінка ризиків проєкту, витрати, рентабельність необхідні керівництву підприємств агробізнесу для вирішення управлінських завдань. Використання ймовірнісних методів, імітаційного моделювання у поєднанні з розрахунком фінансових показників та економічним аналізом дозволяє сформулювати методіку, що дозволяє оцінити інвестиційну привабливість підприємств агробізнесу на основі інтегрального показника та врахувати вплив нематеріальних активів.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Перехід до принципів ESG та їх дотримання в агробізнесі й у взаємодії зі стейкхолдерами дає змогу узгодити інтереси клієнтів, менеджменту, працівників і партнерів. Це формує позитивний імідж і ділову репутацію підприємства, що перетворюються на нематеріальний актив і створюють додаткові, у тому числі фінансові, вигоди. Високий рівень екологічної та соціальної відповідальності разом із належним корпоративним управлінням підсилює лояльність і врахування інтересів стейкхолдерів, підвищує стійкість до загроз і ризиків, а відтак — інвестиційну привабливість підприємства. Відповідно до цього, принципи ESG впливають на інвестиційну привабливість агробізнесу через формування цінних нематеріальних активів, що підвищує зацікавленість споживачів у продукції підприємства та сприяють появі пропозицій із високою цінністю для цільової аудиторії.

Формування методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості агробізнесу з урахуванням ESG-факторів ґрунтується на пріоритетності тих чи інших факторів для конкретного підприємства чи галузі реалізації стратегії ESG. Довгострокові цілі агробізнесу визначаються специфікою діяльності підприємства, а також цільовими індикаторами інвестиційної привабливості, ключовим із яких є вартість. Критеріями, які визначають значимість ESG-факторів з метою оцінки інвестиційної привабливості є: важливість для підприємства окремих ESG-факторів; наявність ESG-ризиків у бізнес-середовищі, що впливають на підприємство, включаючи соціальну, екологічну та управлінську сфери; ймовірність реалізації ESG-ризиків та наявність у підприємства ре-

сурсів, механізмів та інструментів впливу на них.

Таким чином, для підприємств аграрного бізнесу питання не "ESG чи ефективність", а "яка конфігурація ESG-інвестицій забезпечує найкращий довгостроковий баланс рентабельності, стійкості та доступу до ринків", що й зумовлює необхідність подальших наукових розвідок у даному напрямі.

Література:

1. Васильчук І.П., Соколов А.О. Інвестиції бізнесу у сталий розвиток: кращі практики вітчизняних компаній. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 1. С. 46—52.
2. Дуан І., Лукаш С. Роль оцінки ризиків ESG у корпоративних проєктах: багатовимірний теоретичний та емпіричний аналіз. Вісник СНАУ. Економіка і менеджмент. 2025. № 3 (103). С. 39—44.
3. Дорошенко Г.О., Калініченко А.А., Сукрушева Г.О., Тернова І.А., Кононенко Я.В. Реалізація цілей сталого розвитку на основі ESG-факторів крізь призму європейського досвіду. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 2. С. 33—38.
4. Зоря О.П., Будніков О.А., Вебер Б.С. Розроблення методичних підходів до оцінки сталого розвитку сільських територій з аграрною спеціалізацією для формування їх інвестиційного потенціалу. Цифрова економіка та економічна безпека, 2025. Вип. 2 (17). С. 400—405.
5. Іванченков В.С. Врахування ESG-принципів при управлінні адаптивністю галузей до викликів сталого розвитку. Агросвіт. 2025. № 14. С. 137—143.
6. Лагодієнко О.В. Сталий розвиток агропромислових підприємств України через ESG стратегії. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 17. С. 67—72.
7. Лагодієнко О.В. Теоретичні та практичні особливості проєктного підходу до управління програмою втілення ESG стратегії в умовах цифровізації. Ефективна економіка. 2024. № 8. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4464/4499> (дата звернення: 29.09.2025).
8. Лакас В.В. Сталий розвиток в сучасних умовах: сутнісно-змістовна характеристика та теоретико-методологічні засади. Агросвіт. 2024. № 16. С. 184—190.
9. Леус Д.В. Врахування ESG-критеріїв при здійсненні портфельного інвестування у сталий розвиток. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 2. С. 72—75.
10. Полінкевич О.М., Тринчук В.В., Кучеренко В.В. Інтеграція принципів ESG у систему

стратегічного менеджменту підприємств: виклики та можливості. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 14. С. 93—98.

11. Пшенична М. Роль і місце ESG-інвестування в механізмі формування сталої конкурентоспроможності українських підприємств у військовому періоді. Науковий збірник "InterConf+". 2023. № 29. С. 7—16.

12. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: <https://www.sd4ua.org/wp-content/uploads/2015/02/Strategiya-stalogo-rozvytku-Ukrayiny-do-2030-roku.pdf> (дата звернення: 29.09.2025).

13. Третяк А.М., Лобунько А.В. Фактори впливу на сталий розвиток земельних ресурсів сільських територій: концептуальні засади, класифікація. Ефективна економіка. 2025. № 9. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/7537/7663> (дата звернення: 29.09.2025).

14. Тюріна А.А., Грищенко А.О. ESG як нова парадигма оцінки інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств. Агросвіт. 2025. № 14. С. 160—169.

15. Указ Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року". Портал законодавчих актів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 29.09.2025).

References:

1. Vasylichuk, I.P. and Sokolov, A.O. (2021), "Business investments in sustainable development: best practices of domestic companies", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 46—52.

2. Duan I. and Lukash S. (2025), "The role of ESG risk assessment in corporate projects: a multidimensional theoretical and empirical analysis", *Visnyk SNAU. Ekonomika i menedzhment*, vol. 3 (103), pp. 39—44.

3. Doroshenko H.O., Kalinichenko L.L., Sukrusheva H.O., Ternova I.A. and Kononenko Ya.V. (2024), "Implementation of sustainable development goals based on ESG factors through the prism of European experience", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 33—38.

4. Zoria O.P., Budnikov O.A. and Veber B.S. (2025), "Development of methodological approaches to assessing the sustainable development of rural areas with agricultural specialization for the formation of their investment potential", *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, vol. 2 (17), pp. 400—405.

5. Ivanchenkov V.S. (2025), "Taking ESG principles into account when managing the adaptability of industries to the challenges of sustain-

able development", *Ahrosvit*, vol. 14, pp. 137—143.

6. Lahodiienko O.V. (2024), "Sustainable development of Ukrainian agro-industrial enterprises through ESG strategies", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 17, pp. 67—72.

7. Lahodiienko O.V. (2024), "Theoretical and practical features of the project approach to managing the ESG strategy implementation program in the context of digitalization", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 8, Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4464/4499> (Accessed 29 September 2025).

8. Lakas V.V. (2024), "Sustainable development in modern conditions: essential and substantive characteristics and theoretical and methodological foundations", *Ahrosvit*, vol. 16, pp. 184—190.

9. Leus, D.V. (2014), "Consideration of ESG criteria when making portfolio investments in sustainable development", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 72—75.

10. Polinkevych O.M., Trynchuk V.V. and Kucherenko V.V. (2025), "Integration of ESG principles into the strategic management system of enterprises: challenges and opportunities", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 14, pp. 93—98.

11. Pshenychna, M. (2023), "The role and place of ESG-investing in the mechanism of formation of sustainable competitiveness of Ukrainian enterprises during the war period", *Naukovyi zbirnyk "InterConf+"*, vol. 29, pp. 7—16.

12. Sustainable development of Ukraine (2015), "Strategy of sustainable development of Ukraine until 2030 (draft)", Available at: <https://www.sd4ua.org/wp-content/uploads/2015/02/Strategiya-stalogo-rozvytku-Ukrayiny-do-2030-roku.pdf> (Accessed 29 September 2025).

13. Tretiak A.M. and Lobuncko A.V. (2025), "Factors influencing the sustainable development of land resources in rural areas: conceptual principles, classification", *Efektivna ekonomika*, vol. 9, Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/7537/7663> (Accessed 22 September 2025).

14. Tiurina A.A. and Hryshchenko A.O. (2025), "ESG as a new paradigm for assessing the investment attractiveness of agricultural enterprises", *Ahrosvit*, vol. 14, pp. 160—169.

15. President of Ukraine (2019), Decree "On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (Accessed 29 September 2025).

Стаття надійшла до редакції 07.10.2025 р.